

Wat is de rol van de schooldirecteur?

ONTHEFFING LEERPLICHT

Een schooldirecteur moet een duizendpoot zijn om het reilen en zeilen van de school goed te leiden. Een van de vele taken is het beslissen op verzoeken om vrijstelling van geregeld schoolbezoek. In dit artikel bespreek ik de bijzonderheden van de rol van de schooldirecteur die zo'n aanvraag beoordeelt.

Ouders zijn verplicht er voor te zorgen dat hun leerplichtige kind als leerling van een school staat ingeschreven en die school ook 'geregeld bezoekt'. Van 'geregeld bezoeken' is sprake als er geen les wordt verzuimd. De schooldirecteur moet het verzuim van de leerlingen van de school administreren. Ongeoorloofde afwezigheid van zestien klokuren in een periode van vier aaneengesloten lesweken moet gemeld worden. Deze melding vindt plaats bij het digitale verzuimloket van DUO. DUO geeft de melding door aan de gemeente waar de leerling woont.

De Leerplichtwet (Lpw) bevat verschillende gronden voor tijdelijke vrijstelling van schoolbezoek, bijvoorbeeld ziekte en schorsing van de leerling¹. Een beroep op die vrijstellingen moeten ouders in twee gevallen bij de schooldirecteur melden. Bij ziekte moet dit binnen twee dagen na het ontstaan van de verhindering gebeuren en bij een beroep op een vrijstelling 'wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging' uiterlijk twee dagen vóór de verhindering. Die melding stelt de schooldirecteur in staat de vrijstelling te administreren. Als een leerling is vrijgesteld, leidt zijn of haar afwezigheid niet tot ongeoorloofd verzuim. Daarnaast zijn er situaties waarin de schooldirecteur een actievare rol heeft met betrekking tot de vrijstelling van de leerplicht. In die gevallen is niet alleen sprake van een melding, maar van een aanvraag waarop de schooldirecteur een beslissing neemt. Er zijn twee gronden voor zo'n aanvraag. Als de leerling 'vanwege de specifieke aard van het beroep' van één van de ouders alleen buiten de schoolvakanties met hen op vakantie kan gaan en als de leerling 'door andere gewichtige omstandigheden' verhinderd is de school te bezoeken. De minister van OCW heeft een beleidsregel² opgesteld over de uitleg van deze gronden.

SPECIFIEKE AARD VAN HET BEROEP

Vanwege het specifieke beroep van één van de ouders is éénmaal vrijstelling mogelijk voor ten hoogste tien dagen

per schooljaar, zodat de leerling met die ouder buiten de schoolvakanties op vakantie kan gaan. Dit verlov mag geen betrekking hebben op de eerste twee lesweken van het schooljaar. Volgens de beleidsregel gaat het hierbij voornamelijk om seizoensgebonden werkzaamheden of werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet te voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen leidt. Daaraan wordt nog toegevoegd dat alleen het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald, onvoldoende is. De aanvragende ouder moet dus goed onderbouwen waarom

EEN AANVRAAG VOOR VRIJSTELLING IS AAN VELE (BELEIDS)REGELS GEBONDEN

zijn of haar beroep het feitelijk onmogelijk maakt om tijdens de schoolvakanties op vakantie te gaan en de schooldirecteur kan in geval van twijfel ook om bewijsstukken vragen om de aanvraag te onderbouwen.

ANDERE GEWICHTIGE OMSTANDIGHEDEN

Bij andere gewichtige omstandigheden gaat het om redenen voor vrijstelling die niet expliciet in de Lpw zijn genoemd. De beleidsregel bevat een opsomming van voorbeelden van zo'n gewichtige omstandigheid:

- Voor verhuizing: maximaal 1 schooldag.
- Voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor zover dit niet buiten de lesuren kan geschieden: maximaal 10 dagen
- Voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant tot en met de derde graad: in Nederland maximaal 2

MR. BAS VORSTERMANS

advocaat bij Cascade advocaten, b.vorstermans@cascadeadvocaten.nl

schooldagen indien er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag, in het buitenland maximaal 5 schooldagen. Soort bewijs: trouwkaart (indien twijfelachtig kopie trouwakte).

- Bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant tot en met de 3e graad: maximaal 10 dagen. Soort bewijs: doktersverklaring waar ernstige ziekte uit blijkt.
- Bij overlijden van bloed- of aanverwant in de 1e graad (maximaal 5 schooldagen), in de 2e graad (maximaal 2 schooldagen), in de 3e en de 4e graad (maximaal 1 schooldag) of in het buitenland (1e t/m 4e graad maximaal 5 schooldagen). Soort bewijs: rouwkaart (indien twijfelachtig akte van overlijden).
- Bij 25, 40 of 50 jarig ambtsjubileum en het 12½, 25, 40, 50 en 60 jarig huwelijksjubileum van ouder(s)/verzorger(s) of grootouders: maximaal 1 schooldag.

Ook vanwege andere dan de hier genoemde gewichtige omstandigheden kunnen ouders een aanvraag doen. Het is dan aan de schooldirecteur of hiervoor vrijstelling wordt verleend, en zo ja, hoe lang. In ieder geval is het maximum aantal schooldagen waarvoor vanwege gewichtige omstandigheden verlof kan worden verleend tien dagen in totaal. Als het aangevraagde verlof die tien dagen overschrijdt, is het niet langer aan de schooldirecteur, maar aan de leerplichtambtenaar om het verlof al dan niet toe te kennen. De leerplichtambtenaar moet wel altijd de schooldirecteur horen voordat hij of zij een besluit neemt. De ouder die verlof vanwege gewichtige omstandigheden aanvraagt, moet dat schriftelijk en binnen een redelijke termijn doen (of beargumenteren waarom de aanvraag niet binnen een redelijke termijn kon worden gedaan) en als dat kan bewijs dat de aanvraag ondersteunt. De schooldirecteur moet de toestemming of afwijzing schriftelijk vastleggen. Een afwijzing van het verlof moet goed worden gemotiveerd. Verlof kan ook onder voorwaarden worden toegekend, bijvoorbeeld de voorwaarde dat achteraf bepaalde bewijsstukken worden geleverd (de huwelijksakte bijvoorbeeld). Verlof vanwege gewichtige omstandigheden mag ook in de eerste twee schoolweken worden toegekend, maar daar moet (extra) terughoudend mee worden omgegaan en in alle gevallen moet het verlof zo kort mogelijk worden gehouden.

De beleidsregel vermeldt ook wat in ieder geval géén reden is voor het verlenen van extra verlof, bijvoorbeeld familiebezoek in het buitenland, goedkope tickets in het laagseizoen,

GOEDKOOP TICKET IS GEEN REDEN VOOR HET VERLENEN VAN EXTRA VERLOF

omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn of eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukte.

ONENIGHEID MET OUDERS

De schooldirecteur fungeert in het kader van het besluit over de vrijstelling als een bestuursorgaan. Dat betekent dat het besluit dat hij of zij neemt (het toekennen of afwijzen van verlof) een besluit is in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is. Dat houdt in dat er met ouders die het met het besluit niet eens zijn, op een bepaalde in de Awb voorgeschreven manier moet worden omgegaan. Volgens die Awb kunnen belanghebbenden (de ouders) die het met het besluit niet eens zijn, dit schriftelijk aangeven bij het bestuursorgaan (de schooldirecteur). De directeur moet de ouders daarna mondeling horen over het bezwaar, een verslag maken van het hoorgesprek en daarna zijn of haar besluit heroverwegen. Dit leidt tot een beslissing op bezwaar, een nieuw schriftelijk besluit dat de directeur neemt. Daarin kan hij of zij het eerdere besluit handhaven of herroepen en daar een nieuw besluit voor in de plaats stellen. In alle gevallen moet de beslissing op bezwaar goed gemotiveerd zijn. De beslissing moet normaal gesproken binnen zes weken na indiening van het bezwaarschrift zijn genomen. Als de ouders het ook met die beslissing op bezwaar oneens zijn, dan kunnen zij binnen zes weken na de beslissing beroep instellen bij de bestuursrechter. BSM

Noten

1 Artikel 11 Leerplichtwet 1969

2 Beleidsregel uitleg 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden' bedoeld in de Leerplichtwet 1969